

ԿՐԾՆԱԿԱՆ

ՊԱՏՈՒԻՐԱՆԱԶԱՆ ՑՈՒԹԻՒՆ

«Որ պատուիրան պահոց նախ ի դրախտին աւանդեցեր»

(Շարակնոց)

Մեր եկեղեցւոյ շարակնոցէն առնուած այս տողով, սրբազան շարականագիրը կու գայ մեզի յիշեցնելու թէ պահէր կամ պահեցողութիւնը, Մարդուն կողմէ՝ Մարդուն պարտադրուած կանոն մը եւ կամ սովորութիւններու շարք մը չէր, այլ Աստուծոյ կողմէ սահմանուած օրէնք մը, որուն արմատները կ'երթան մինչեւ Աստուածաշունչի առաջին գիրքը:

Վայրկեանի մը համար մեր յիշողութիւնները կեդրոնացնենք Մենդոց գիրքի առաջին գլուխներուն վրայ, եւ հոն հաւատացեալը պիտի տեսնէ թէ ինչպէս Հայր Աստուած իր ստեղծագործութեան բարձրագոյնն ու կատարելագոյնը՝ Նախամարդը առնելով կը դնէ իր դրախտին մէջ, «Եւ պատուիրեաց Տէր Աստուած Ադամայ եւ ասէ, յամենայն ծառոց որ է ի դրախտիդ՝ ուտելով կերիցես, բայց ի ծառոյն Գիտութեան բարւոյ եւ չարի՝ մի՛ ուտիցէք», (Մենդոց Բ. 16-17) ըսելով թէ ան կրնար դրախտի բոլոր ծառերու բարիքներէն օգտուիլ, բացի մէկէն՝ Բարիի եւ Զարի գիտութեան ծառէն: Եւ ի՞նչ կ'ըլլայ Մարդուն հակադեցութիւնը Աստուծոյ պատուիրանին, եթէ ոչ մեղանչում՝ պատուիրանագանցութեամբ, ուր երկու աշխարհներ՝ - ստեղծուած աշխարհն ու Մարդուն ներաշխարհը - առաջին անգամ ըլլալով իրար կը բաղխէին, երբ Մարդը կը ժպրհէր իր ինքնիշխանութիւնը փորձաքարի գարնել Աստուծոյ՝ իր Ստեղծիչին հեղինակութեան ու կամփին դէմ: Ընդհանրապէս մենք լաւ պատրուակներ կը գտնենք մեր կատարած սխալ ընտրութիւններուն համար: Սովորաբար մենք արդարանալի կը գտնենք թէ մէկը

գողնայ՝ իր ընտանիքը կարենալ կերակրելու համար, եւ կամ սպանութիւն մը կատարուի ինքնապաշտպանութեան պատրուակով: Սակայն եղեմական դրախտը՝ արքայութիւնն էր ինքնին, եւ անոր զոյգ բնակիչները ունէին այն ամէնը՝ որուն կարիքը ունէին, բայց ինչպէս մենք արդարացնելու համար անոնց ինչպէս նաեւ մեր տկարութիւնները, մարդկօրէն կ'ըսենք. «Մարդ էին եւ սխալեցան», սակայն արդարացում չկայ:

Բուն քարեկենդանով, անգամ մը եւս ապաշխարութեան դռները կը բացուին հաւատացեալին առջեւ, եւ իւրաքանչիւր ապաշխարութեան շրջանին անպայմանօրէն անոր կու տայ ակնկալուած բարիքը, եթէ ենթական զայն պահէ պարտ ու պատշաճ ձեւով: Օրինակ, երբ լեռնագնացը կը պատրաստուի բարձր լեռ մը մագլցելու, ան իր հետ կ'առնէ միայն անհրաժեշտ առարկաները, որովհետեւ որքան անոր բեռը թեթեւ ըլլայ, այնքան դիւրին եւ արագ կ'ըլլայ անոր համար գագաթ հասնիլը: Ինչպէս որ բարձր շէնքեր աստիճաններ կ'ունենան բնակիչները վերի յարկերը հասցնելու, նոյնպէս ալ Մեծ Պահոց օրերը մեր եկեղեցւոյ Հայրերու կողմէ հաստատուած են մեր, հաւատացեալի հոգեւոր վերելին համար: Մենք եւս, որպէս զի կարենանք հոգեւին բարձրանալ, պարտինք նախ ձերբազատուիլ մեղքերու մեր ծանր բեռէն եւ կապանքէն, եւ այս բեռը կը վերցուի միմիայն ապաշխարութեամբ եւ զոջումով, եւ միւս կողմէն եթէ ենթական կարենայ որդեգրել ներողամտութեան ոգին, ներելու անոնց՝ որոնք սխալած են մեր նկատմամբ, այն ատեն միայն մենք

մեր կարգին Հայր Աստուծոյ կողմէ, ներողութեան արժանացած պիտի կարենանք արդարացած հոգիով դիմաւորել սուրբ Յարութեան արշալոյսը:

Վստահ եմ սակայն թէ իւրաքանչիւր Մեծ Պահոց շրջան, մեզմէ ոմանց մէջ կը բարձրացնէ նոյն հարցումը, «Ի՞նչ է զղջումը կամ ապաշխարութիւնը»:

Ձղջումը, սիրելի հաւատացեալներ, մեղքին համար զգացուած անկեղծ, այսպէս ըսած առաքինի ցաւն է. որովհետեւ անկեղծ զղջումն ու ապաշխարութիւնը անպայմանօրէն պէտք է իրենց մէջ ունենան այդ յատկութիւնը: Սակայն իրականութեան մէջ, առաքինի ցաւը գործուած մեղքի մը կամ սխալի մը համար զգացած ցաւէն կամ ամօթէն աւելի բան մը պէտք է նշանակէ: Ձղջալ կամ ապաշխարել պէտք է նշանակէ ետ դարձ կամ ամբողջովին կարենալ հեռանալ մեղքէն ու անոր սխալ նամբաներէն: Եսայի Մարգարէ կ'ըսէ. «Թողցէ ամբարիշտն զճանապարհս իւր, եւ այր անօրէն զխորհուրդս իւր»: (ՄԵ. 7) Թէ՛ Հին եւ թէ՛ Նոր Կտակարանները միեւնոյն մօտեցումը ունին «Ձղջում» բառին հանդէպ, որ կը նշանակէր ուղղութիւնը, նամբան փոխել:

Այսուհանդերձ, մէկու մը համար միայն ուղղութիւնը կամ նամբան փոխելը պիտի չբաւէր, որովհետեւ Մարգարէն շարունակելով իր խօսքը կ'աւելցնէ. «Անօրէնն ու ամբարիշտը ո՛չ միայն պարտին դառնալ իրենց շեղած նամբէն, այլ անոնք պարտին նաեւ դառնալ դէպի Աստուած, եւ այն ատեն միայն ողորմութիւն պիտի գտնեն, ու Ան բամպատիկ ձեւով պիտի ներէ անոնց բոլոր անօրէնութիւնները»:

Սակայն մեղքի նամբաներէն դառնալը երբեք ամբողջական պիտի չըլլար, եթէ մեր այսպէս ըսած զղջումը, այդ առաքինի ցաւը՝ մեզ պիտի չմիացնէր

Աստուածային ներողամտութեան, որմէ վերջ միայն մենք պիտի կարենանք ետդարձ մը արձանագրել դէպի Հայր Աստուած, որ Անառակ Որդւոյն բարի ու ներող հօր նման կը սպասէ մեզի, ըսելու «Թողեալ եմ մեղք քո»: Հաւատացեալը պարտի բռնել զղջումի այդ նամբան, եւ իր մէջ զգալու պատրաստակամութիւնը հեռանալու եւ մանաւա՛նդ «ԵՏ ԴԱՌՆԱԼՈՒ ԴԵՊԻ ԻՐ ԱՐԱՐԻՉԸ՝ ԱՍՏՈՒԱԾ»:

Իրա՛ւ եւ խոր համոզումով կատարուած զղջումը, տարաշխարհիկ փորձառութիւնը չէ: Ան պարտի սկսիլ դնելով Աստուծոյ կամքը ամէն ինչէ վեր եւ առաջ, ինչպէս Անոր Որդին՝ Քրիստոս ըրաւ Գեթսեմանիի պարտէզին մէջ, երբ իր երկնաւոր Հօրը ըսաւ, «Ոչ թէ իմ՝ այլ քու կամքդ թող ըլլայ»:

Սիրելի եղբայրներ եւ քոյրեր, Մեծ Պահոց քառասնօրեայ ձմեռ ուղեւորութեան այս շրջանին, ուր որ ալ գտնուիք, վստահ եղէք թէ Հայր Աստուած պիտի լսէ ձեր ներում եւ շնորհի խնդրող աղերսը, քայց նայեցէ՛ք՝ որ ան ձեզի համար չըլլայ լուկ հրդեհի պարագային ազատարար սանդուխ մը: Թող ձեր ետ-դարձը դէպի Աստուած չըլլայ մեղքի հետեւանքով մահուան սարսափէն բռնուած փախուստի միակ նամբան:

Հսկման այս խորհրդաւոր ու քաղցր պահունքով միաբերան աղօթքնք ըսելով. «Ամենագութ եւ բարեբար Տէր, դուն որ ներող ես ու գթառատ հանդէպ անոնց՝ որոնք պատրաստակամ եւ անկեղծօրէն կը դիմեն քարեարարութեանդ փոխելու իրենց կեանքի ընթացքն ու որդեգրելու Քու եւ զաւկիդ նամբաները - որոնք միայն իրա՛ւ եմ ու յաւիտեանական - տո՛ւր իրենց կամք եւ յարատեւութիւն, հասնելու իրենց նպատակակէտին: Ինչպէս Միածին Որդիդ՝ ներեց Մագդաղենացի Մարիամին, եւ զինք խաչողներուն համար

ըսաւ. «Հայր թող դոցա զի ոչ գիտեն զինչ գործեն», օգնէ՛ հաւատացեալներուդ մօտենալու Հայրութեանդ եւ ընդունելու ինչ խոստացած յաւիտեանական կեանքի

պարգեւները: Թող հաւատքի ականջներով լսենք Զաւկիդ եւ մեր Փրկչին խրախուսող ձայնը որ մեզի կ'ըսէ. «Թողեալ լիցիմ մեղք ձեր»: Ամէն:

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՅԻՍՈՒՍԻ ԾՆՈՒՆԴԸ ԵՒ ՄԱՐԴՈՒՆ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴԸ

Վերոգրեալ խորիմաստ խօսքը, մեր մտածումին ու կեանքին կը բերէ Միածին Որդիին մարմնացումը երկրի վրայ:

Կը մարդանայ Աստուածորդին, որ մենք իրեն հետ աստուածանք: Երկնային Այցելուն կը մատուցանէ բոլոր անհրաժեշտ պայմանները մեր վերածնունդին համար:

Ծնունդը եւ վերածնունդը, անմեկնելի ու անբացատրելի խորհրդաւորութիւն մըն է: Անկարելի է, որ բանաւոր արարածը, իր տկար ու անզօր մտածողութեամբ՝ բողոքեթ երկնային այս աննախադէպ երեւոյթին խորհրդասփող ծախքերը:

Զարմանալի չէ՞, ի՞նչպէս աներեւոյթ քարծուներէն Աստուածութիւն մը կը խոնարհի եւ նեղ ու անշուք մտերին մէջ աստուածային կեանք մը կը ծնի:

Սրբազան նպատակը ծննդեան զարմանահրաշ խորհուրդին այն է, որ Աստուածորդւոյն ծնունդով երկրի վրայ, մարդը կը քարձրանայ երկինք եւ կ'ըլլայ ԵՐԿՆԱՔԱՂԱՔԱՑԻ:

Այս խորագոյն եւ մեծագոյն նշանակութիւնը կը յատկանշէ Յիսուսի ծնունդը, որ կ'ազատագրէ մարդը մեղքերու բռնատիրութենէն եւ կու տայ անոր անկաշկանդ ազատութիւնը եւ փրկութիւնը:

Ուրեմն, Փառաց թագաւորին ծնունդը կը նշանակէ մարդկային

հասարակութեան համար ՆՈՐ ԿԵԱՆՔԻ մը ՍԿԻԶԲԸ, նոր թուականով, հին եւ նոր աշխարհներու անջատումով:

Մեղքին շղթաները կը բեկանուին, ստրուկը կ'ազատագրուի դարաւոր կապանքներէն եւ վերածնունդով, կը կոչուի Աստուծոյ որդեգրութեան:

Ուստի, երկնային Երախային ծնունդը աշխարհի բոլոր մարդոց համար կը նշանակէ նոր կեանքի մը արշալոյսը: Երկրորդ ծնունդ մը, որ պիտի ըլլայ հոգեւոր ու յաւիտեանական:

Ի վերուստ ծնունդ մը, որ ոչ մէկ աղերս ու շփում ունի երկրի կապանքներուն հետ: Նոր մարդը իր նակատագրին ուղղութիւնը եւ ներշնչումը պիտի առնէ երկնէն:

Այսպիսի հոգեւոր վերածնունդ մը՝ մարդը կը դարձնէ ճշմարիտ Բրիստոնեայ մը, առանց կառչելու հողին եւ նահանալու ցեխաջրերու մէջ: Երկինքը կ'ըլլայ իր հոգիին պաշտպանութիւնը եւ իր ազատաշունչ քաղձանքներուն նշանակէտը:

Կը քալէ ու կը շնչէ երկրի վրայ, քայց աչքերը ուղղած դէպի աստուածային քարծուները, ուրկէ կը շնորհուին իր հոգեւոր սննդառութեան կարիքները: Անբեկոյ կեանքի մը ձգտումը կը դարձնէ իր հոգին անմահ ու յաւերժալոյս եւ քարոյապէս քիւրեղացած՝ իր մէջ քրդացած մեղքին արատներէն:

Երկրի անցողական քաղաքացիութենէն հրաժարած, կ'ընդունի